

Η ΜΕΡΑ ΤΡΙΤΗ

**‘Η γυναίκα στο οικογενειακό δίκαιο.—‘Η συγκέντρωση στην αίθουσα του Παργασσού
«Για την ειρήνη».**

‘Η ημερησία διάταξη τής εργασίας ήταν για τή μέρα αυτή: **‘Η γυναίκα στο οικογενειακό δίκαιο.** Εισηγήτρια τής Επιτροπής αυτής είχαν όριστή, από τὸ περασμένο συνέδριο τοῦ Βελιγραδιού, ἡ κ. Τυλίτσα, πού δυστυχῶς δὲν μπόρεσε νὰ ἔρθει. Ἔτσι ἀντὶ νὰ διαβαστῆ μιὰ συνολικὴ ἐκθεση γιὰ τὴ θέση τῆς γυναίκας στὶς νομοθεσίες ὄλων τῶν χωρῶν πού ἀντιπροσωπεύονταν, διάβασε κάθε μιὰ ἀντιπροσωπεία ξεχωριστὰ ἐκθεση γιὰ τὴ νομοθεσία τοῦ τόπου τῆς. Δημοσιεύουμε κάπως περιληπτικὰ τὶς ἐκθέσεις αὐτὲς στὴ σειρά πού διαβάστηκαν.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Εισηγήτρια ἡ κ. Μίρα Κοτσόντα

‘Η γυναίκα στὸν τόπο μας δὲν ἔχει κανένα πολιτικὸ δικαίωμα.

Στὴ νομοθεσία μας (τῆς παλιᾶς Αὐстро-ουγγαρίας καὶ παλιᾶς Σερβίας), κυριαρχεῖ ἡ σκέψη πὼς μόνο καθῆκον τῆς γυναίκας εἶναι νὰ μένει στὸ σπίτι καὶ νὰ καταγίνεται μὲ τὸ νοικοκυριὸ καὶ τὰ παιδιά. Θὰ ἔπρεπε ὅμως τουλάχιστον νὰ ἔχει τὰ ἴδια δικαιώματα μὲ τὸν ἄντρα γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν οικογενειακὴ ζωὴ, ἀφοῦ ἐπιβαρύνεται μὲ τὰ μεγαλύτερα καὶ σπουδαιότερα καθήκοντα.

Θαναφέρω μερικὰ ἄρθρα ἀπὸ τὸν αὐστριακὸ κώδικα πού ἰσχύει στὴν Κροατία, Σλοβενία καὶ Δαλματία καὶ πού εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ σχετικὰ τοῦ κώδικα τῆς παλιᾶς Σερβίας. Τὰ ἄρθρα αὐτὰ ἀφοροῦν τὴν οικογενειακὴ ζωὴ καὶ τὶς ὑποχρεώσεις τῶν συζύγων ἀναμεταξύ τους καὶ ἀπέναντι στὰ παιδιά τους.

Κατὰ τὸ ἄρθρο 92 τοῦ αὐστριακοῦ κώδικα: ‘Η γυναίκα παίρνει τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου τῆς, εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὸν ἀκολουθῆ στὸν τόπο τῆς κατοικίας του, νὰ τὸν βοηθῆ κατὰ τὸ δυνατόν στὶς ὑποθέσεις του καὶ στὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας του, **νὰ ἐκτελῆ τὶς διαταγὲς του** καὶ νὰ φροντίζει νὰ τὶς ἐκτελοῦν καὶ οἱ ἄλλοι.

‘Η ἴδια ἀρχὴ τῆς ἀνισότητος ὑπάρχει καὶ στὶς ἄλλες διατάξεις γιὰ τὴ σχέση τῆς γυναίκας πρὸς τὸν ἄντρα καὶ πρὸς τὰ παιδιά τῆς.

Κατὰ τὸ ἄρθρο 49 τὰ ἀνήλικα δὲν μποροῦν νὰ παντρευτοῦν χωρὶς τὴ συγκατάθεσιν τοῦ πατέρα. Ἄν ἔχει πεθάνει ὁ πατέρας δὲν ἰσχύει ἡ συγκατάθεσιν τῆς μητέρας, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ἄδεια τοῦ δικαστηρίου. Κατὰ τὸ ἄρθρο 142 μετὰ τὴ λύσιν τοῦ γάμου ἡ μητέρα δὲν μπορεῖ νὰ κρατῆσιν κοντὰ τῆς παρὰ τὰ κάτω τῶν 5 χρόνων ἀγόρια καὶ τὰ κάτω τῶν 8 χρόν. ν κορίτσια.

Κατὰ τὸ ἄρθρο 198 ἡ μητέρα δὲν μπορεῖ νὰ ἐνασχῆσιν μόνη τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπιτρόπου, ἀλλὰ πρέπει νὰ τῆς δοθῆ παρεπίτροπος.

Κατὰ τὸ ἄρθρο 192 ἡ γυναίκα δὲν μπορεῖ νὰ διοριστῆ ἐπίτροπος ἀνηλίκων παιδιῶν πού δὲν τῆς ἀνήκουν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 255 ἡ ἐπίτροπος, προκειμένου νὰ ξαναπαντρευτῆ, πρέπει νὰ γνωστοποιῆσιν τὴν ἀπόφασίν τῆς στὸ συγγενικὸ συμβούλιον, πού ἀποφασίζει ἂν πρέπει νὰ κρατῆσιν ἢ ὄχι τὴν ἐπιτροπεία. Οὔτε λέξις γιὰ τὴν περίπτωση νέου γάμου τοῦ πατέρα.

Ἄμα ὅμως πρόκειται γιὰ **ὑποχρεώσεις** τότε δὲ γίνεται πιά λόγος γιὰ τὸν πατέρα μόνο ἀλλὰ γιὰ τοὺς **γονεῖς**.

Δὲν εἶμαι νομικός, καὶ δὲ θὰ προτείνω ὀρισμένες

τροπολογίες τοῦ οικογενειακοῦ δικαίου, θὰ προσπαθῆσω ὅμως νὰ φωτίσω τὸ πρόβλημα τοῦ γάμου ἀπὸ τὴν ἀποψη τὴν ἐπιστημονικὴ, ἠθικὴ, καὶ κοινωνιολογικὴ, ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ στηρίζεται ἡ νομοθεσία.

Μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς αὐτὲς ἀποψεις εἶναι ἡ ἐξῆς:

Κάθε ἄτομο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπτύξει ὅλες του τὶς δυνάμεις. Ἐπομένως προορισμὸς κάθε κοινωνικοῦ θεσμοῦ εἶναι νὰ δίνει στὸ ἄτομο τὴ δυνατότητα νὰ ἐξελιχτῆ τέλεια. Ὁ γάμος, πού εἶναι ἕνας ἀπ’ αὐτοὺς τοὺς θεσμοὺς πρέπει νὰ ἐκπληρώνει τὸν ὅρον αὐτὸ γιὰ νὰ θεωρηθῆ ἄρτια διαπλασμένος. Ἄν ὁ γάμος θεωρηθῆ σύνδεσμος ἀτόμων πού τὸ ἕνα δὲν ἔχει παρὰ νὰ διατάσσει καὶ τὸ ἄλλο νὰ ὑπακούει, ὅπως ἀκριβῶς ἀναφέρεται στὸ οικογενειακὸ μας δίκαιο, τοῦ ἀφαιρεῖται ἡ οὐσιώδης βάση κάθε κοινωνικοῦ θεσμοῦ. Ὑπακούοντας δηλαδὴ, ἐργαζόμενο παθητικὰ καὶ ποτὲ ἐνεργητικὰ, δὲν μπορεῖ ἕνα ἄτομο οὔτε νὰ διατηρῆσιν, ὄχι νὰ ἀναπτύξει τὶς ιδιότητές του. Ἄπ’ αὐτὸ προκύπτει, ὅτι βάση τοῦ οικογενειακοῦ δικαίου πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἰσότητα τῶν δύο συζύγων εἰς τὰ ἀμοιβαῖα καθήκοντα καὶ δικαιώματα καὶ εἰς τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα ἀπέναντι τῶν παιδιῶν. Πρέπει νὰ τονιστῆ ἡ σημασία τοῦ αἰτήματος αὐτοῦ ὄχι μόνο γιὰ τὴ γυναίκα ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ἴδιον **τὸ γάμο**. Ἡ ἔνωσις ὅπου μόνο μιὰ θέλησις ἐκδηλώνεται δὲν εἶναι ἔνωσις οὔτε κατὰ τὴν ἠθικὴ οὔτε κατὰ τὴν κοινωνικὴ τῆς ἔννοια — γιὰ νὰ εἶναι τέτια πρέπει νὰ νάνταν ἀλλάται σαυτὴν ἡ ἀνδρική καὶ ἡ γυναικεία ψυχὴ.

Ἀφοῦ ἡ ὑποταγὴ τῆς γυναίκας μέσα στὸ γάμο καθυστερεῖ τὴν ἐξέλιξίν τῆς, βάζει ἕνα σωρὸ ἐμπόδια καὶ στὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἴδιου τοῦ γάμου, πού ὅπως κάθε κοινωνικὸς θεσμὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελιχτῆ πρὸς μιὰ μορφή τελειότερη. Ὁπω λέει ὁ ποιητῆς φιλόσοφος: «Ὁ γάμος εἶναι ἡ θέλησις δύο ὄντων νὰ ἀποτελέσουν μαζὶ μιὰ ἐνότητα πού θάνατι καλύτερη, πιδ μεγάλη καὶ πιδ τέλεια ἀπὸ τὰ ὑποκείμενα πού τὴ δημιουργῆσαν (Nietsche)».

Προσπάθησα νὰ στηρίξω τὸ αἰτημά μας γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν συζύγων καὶ γονέων σὲ ἠθικὲς καὶ κοινωνικὲς ἀρχές, γιὰ νὰ ποδοδείξω πὼς δὲν εἶναι ὁ ἐγωϊσμὸς πού μᾶς σπρώχνει νὰ ζητήσομε τὴ τροποποίησιν τῶν νόμων πού ἀφοροῦν τὴν οἰκογένεια, μὰ ἡ ἐπιθυμία νὰ ὀδηγήσομε τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀνώτερον ἀνθρωπισμὸ.

ΕΛΛΑΣ

*Εισηγήτρια ἡ κ. Ἄννα Παπαδημητρίου**

Οικογενειακόν.—Ὁ ἀνὴρ ὑποχρεοῦται γὰ διατρέφει τὴν γυναίκα του ἀνεξαρτήτως ἂν αὐτὴ ἔχει περιουσίαν ἢ ὄχι καὶ ἀνεξαρτήτως ἂν εἰσεκόμισε προῖκα ἢ ὄχι. Ἐν περιπτώσει διαζυγίου ὁ ὑπαίτιος τοῦ διαζυγίου σύζυγος ἀναγκάζεται νὰ διατρέφῃ τὸν ἔτερον.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν τρεῖς εἶδη προικός, 1) ἡ πατρικὴ, 2) ἡ ἀπροσπόριστος (Βυζαντινὸς ὅρος) 3) ἡ ἀναληπτεία.

1) **Πατρικὴ** εἶναι ὅταν τὴν συνιστᾷ ὁ πατέρας καὶ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του ἀποκλειστικῶς περιουσίαν.

2) **Ἀπροσπόριστος** ἢ παρ’ οἰουδήποτε ἄλλου προσώπου καὶ παρ’ αὐτῆς τῆς γυναικὸς συνιστωμένη προῖξ.

3) **Ἀναληπτεία** ὅταν συμφωνηθῆ ὅτι ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου ἢ διὰ διαζυγίου ἢ διὰ θα.

νάτου επανέρχεται εις τὸν συστήσαντα. Τοῦ τρόπου αὐτοῦ γίνεται χρῆσις ὅταν συνιστᾶ τὴν προῖκα ἔξωτικῶς.

Ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὁ γάμος, κύριος τῆς προικὸς εἶναι ὁ ἄνδρας καὶ μόνον ἕνας περιορισμὸς ὑπάρχει, δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται δηλ. ἡ ἐκποίηση τῶν ἀκινήτων.

Εἰς τὸ 1918 ἔγινε ἕνας νεώτερος νόμος ὑπ' ἀριθ. 1340, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ σύζυγος λαμβάνων ἄδειαν τοῦ δικαστηρίου δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὸ ἀκίνητον ἀφοῦ ὁμως συναινέσῃ προηγουμένως πρὸς τοῦτο ἡ σύζυγος.

Κατὰ τὸν νόμον αὐτὸν ἡ ἐκποίησης ἐπιτρέπεται μόνον ἐὰν ὑπάρχῃ προφανὴς ὠφέλεια λ. χ. ὑπερτίμησις τοῦ ἀκινήτου ἢ μεγάλη ἀνάγκη λ. χ. ἀσθένεια, ἐκπαίδευσις τέκνων, τὸ δὲ δικαστήριον δύναται νὰ τάξῃ περιορισμὸν εἰς τὸν ἄνδρα λ. χ. τὸ τίμημα νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἢ νὰ τὸ ἐνδύσῃ εἰς ἀσφαλῆ χρεώγραφα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ ταῦτα πρὸς προστασίαν τῆς γυναικὸς. Αὐτὸ ἐφαρμόζεται μόνον διὰ τὰ **ἀδιαίμητα** ἀκίνητα, ἐν ἀντιθέσει τὰ διατετιμημένα μπορεῖ νὰ ἐκποιήσῃ ὁ σύζυγος ἀνευ ἀδείας τοῦ δικαστηρίου.

Διατετιμημένη προῖξ εἶναι ὅταν ὀλόκληρος ἡ περιουσία ἢ ἀποτελοῦσα τὴν προῖκα διατιμᾶται ἀντὶ ὄρισμένου ποσοῦ τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου.

Διαρκοῦντος τοῦ γάμου ἡ γυναῖκα μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδικὴν τῆς περιουσίαν. Αὕτη ὀνομάζεται **ἐξῶπριος** περιουσία ἢ παράφρασα. Τὴν διαχειρίζεται ὅπως θέλει, μπορεῖ ὁμως νὰ παραχωρήσῃ τὴν διαχείρισιν εἰς τὸν ἄνδρα.

Ἀσφάλεια προικὸς ὑπὲρ τῆς γυναικὸς. Ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀπόλυτος κύριος συνεστώτος τοῦ γάμου, πρὸς ἀσφάλειαν τῆς γυναικὸς ὁ νόμος παρέχει εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα, ὅπως ἐγγράψῃ ὑποθήκην ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τοῦ ἀνδρὸς διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ οὕτως ἢ ἀπόδοσις τῆς προικὸς εἰς αὐτὴν ἢ εἰς τὰ τέκνα τῆς κατὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου.

Ὁ νόμος ὁμως παρέχει εἰς καθένα δικαίωμα νὰ ἐγγράψῃ ὑποθήκην ἐπὶ τῶν ἀκινήτων.

Ἡ προῖξ ἀποδίδεται πάντοτε εἰς τὴν γυναῖκα μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, ἢ, ὅταν δὲν ζῆ, εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς.

Ἐπιτροπεία. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς ἡ ἐπιτροπεία τῶν ἀνηλίκων τέκνων περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν μητέρα. Ἄν δὲν ζῆ ἡ μητέρα, εἰς τὴν μάμμη.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Γυναικὸς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων ὑπέβαλαν νομοσχέδιον περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαιώματος εἰς καθὲν γυναῖκα ἀνεξαιρέτως νὰ διορίζεται ἐπίτροπος.

Εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῶν παιδιῶν οἱ γονεῖς ἔχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἴσα δικαιώματα, ἐπικρατεῖ ὁμως ἐν διαφωνίᾳ ἢ γνώμῃ τοῦ πατρὸς. Τὰ δύο προειρημενα γυναικεῖα σωματεῖα ζητοῦν ὅπως ἐν διαφωνίᾳ ἀποφαίνεται τὸ δικαστήριον.

Ὅταν τὰ ἀνήλικα τέκνα ἔχουν ἰδίαν περιουσίαν τὴν διαχειρίζεται ὁ πατέρας οὐδόπως δικαιουμένης τῆς μητρὸς εἰς ἀνάμειξιν.

Ἐν περιπτώσει διαστάσεως τῶν συζύγων καὶ χωρισμοῦ, εἴτε ἀρχίση ἢ διαδικασία τοῦ διαζυγίου εἴτε μὴ, τὴν τύχην τῶν τέκνων καθορίζει τὸ δικαστήριον ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ κατεπείγουσα ἀνάγκη, τὴν καθορίζει ὁ πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν.

Μετὰ τὸ διαζύγιον, τὰ μὲν θήλα καὶ κάτω τοῦ ὀγδόου ἔτους ἄρρενα παίρνει ἡ γυναῖκα, τὰ ἄλλα δὲ ὁ ἄνδρας. Τὸ δικαστήριον ὁμως, ἐὰν ὑπάρχουν λόγοι, δύναται νὰ ἐπιδιῶσῃ τὰ τέκνα ὅλα ἀδιακρίτως φύλου καὶ ἡλικίας εἰς τὸν παρέχοντα μεγαλύτερας ἐγγυήσεις

σύζυγον, ἐν ἀνάγκῃ δὲ νὰ τὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τρίτα πρόσωπα.

Διαζύγιον. Οἱ λόγοι τοῦ διαζυγίου εἶναι οἱ αὐτοὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ἐκτὸς τῆς μοιχείας ὁπότε ὁ μὲν ἄνθρωπος δικαιούται νὰ διαζευχθῇ τὴν γυναῖκα ἀπολύτως λόγῳ μοιχείας ἐνῷ ἡ γυναῖκα δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ διαζύγιον ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἐξαρτωμένου ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου νὰ ἀποφασισθῇ ἐὰν αἱ εἰδικαὶ συνθήκαι ὑφ' αἷς ἐμοιχεύθῃ ὁ ἄνθρωπος εἶναι τοιαῦται ὥστε νὰ ἀπαγγελθῇ διαζύγιον.

Ἡ συναίνεσις τοῦ πατρὸς χρειάζεται εἰς τὸν γάμον ὅταν τὸ παιδί εἶναι ἀνήλικον.

Ἡ γυναῖκα ἀκολουθεῖ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐπίσης καὶ τὴν ὑπηκοότητα.

Δύναται νὰ ἐναχθῇ καὶ νὰ ἐναγάγῃ χωρὶς τὴν συναίνεσιν τοῦ ἀνδρὸς.

Κληρονομικόν.—Εἰς τὴν κληρονομίαν ἐπικρατεῖ ἰσότης, ἐπομένως τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλα κληρονομοῦν κατὰ τὸ αὐτὸ ποσοστὸν.

Κατὰ τὸ Ἰουστινιάνιον δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἴσχυε καὶ μέχρι πρό τινας, ἡ σύζυγος δὲν ἐκληρονόμει τὸν ἄνδρα παρὰ μόνον ἂν ἦτο ἄπορος, ὁπότε ἐπαίρνει τὸ 4ον τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς. Ἄν εἶχε ἰδικὴν τῆς περιουσίαν δὲν ἐκληρονόμει τίποτε. Το 1920 ἐψηφίσθη, νόμος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ σύζυγος ἐὰν μὲν συντρέξῃ μὲ τέκνα κληρονομεῖ τὸ 4ον, ἐὰν δὲ συντρέξῃ μὲ ἄλλους συγγενεῖς ἐκτὸς ἀπὸ παιδιά, λαμβάνει τὸ ἥμισυ, καὶ ὅλα τὰ ἐπιπλά τοῦ σπιτιοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ τὴν ἀποκληρώσῃ διὰ τῆς διαθήκης του, ὁπότε ἐὰν εἶναι ἄπορος παίρνει τὸ 4ον τῆς περιουσίας του.

Αἱ δωρεαὶ μεταξὺ συζύγων εἶνε ἄκυροι.

Πάν ὅτι ἔχει ἡ σύζυγος ὡς περιουσίαν θεωρεῖται ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τεκμήριον. Ἐπομένως οἱ δανεισταὶ τοῦ ἀνδρὸς δύναται νὰ κατὰσχουν αὐτὴν τὴν περιουσίαν τῆς γυναικὸς μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Ὁ πατήρ ὀφείλει, συντάσων διαθήκην, νὰ ἐγκαταστήσῃ κληρονόμους τὰ τέκνα του καὶ ὡς ἐλάχιστον περιουσιακὸν ποσοστὸν τὸ ἐν τρίτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου μοίρας ἦτοι τῆς περιουσίας ἦν θὰ ἐλάμβανε ἕκαστον τέκνον ἐὰν ὁ πατήρ ἀπέθνησκε ἀνευ διαθήκης, ἐὰν τὰ τέκνα εἶναι μετὰ 4 ἄλλως τὸ ἥμισυ, ἄλλως, ἡ διαθήκη εἶναι ἄκυρος.

Ἐμπορικὸν δίκαιον.—Ἡ γυναῖκα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξασκῇ καθὲ ἐπάγγελμα πλὴν τοῦ ἐμπορίου, ἀνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ ἀνδρὸς.

Φυσικὰ τέκνα.—Ὁ πατέρας δὲν ἔχει ἀπολύτως καμμίαν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τῶν φυσικῶν του τέκνων, οὔτε ἐπιτρέπεται κἄν ἡ ἀναζήτησις τῆς πατρότητος.

Ἡ μητέρα ἀναλαμβάνει καὶ πάλιν ὅλας τὰς εὐθύνas καὶ τὰ βάρη.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς καὶ τὸ Ἑθνικὸν Συμβούλιον τῶν Ἑλληνίδων ὑπέβαλαν κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1922 προσχέδιον νόμου εἰς τὴν Γ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνοσυνέλευσιν διὰ τοῦ ὁποῖου ζητοῦν νὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἀναζήτησις τῆς πατρότητος εἰς πᾶσαν ἀνεξαιρέτως περίπτωσιν, ταύτης δὲ ἐπιτευχθείσης νὰ ἀφομοιώνεται τὸ φυσικὸν τέκνον πρὸς τὸ νόμιμον.

Τὸ προσχέδιον νόμου δὲν συνεζητήθη εἰσέτι.

ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ

Ἡ κ. Πουρκινὸβα ἐξηγεῖ τὸν τελευταῖο νόμο τῆς Τσεχοσλοβακίας γιὰ τὸ διαζύγιον. Τονίζει τὴν διαφορὰν ποὺ ὑπάρχει στὴν Τσεχοσλοβακία μετὰ τοῦ **χωρισμοῦ** καὶ τοῦ **διαζυγίου**. Στὴν πρώτη περίπτωση δὲν ἔχει δικαίωμα κανένας ἀπὸ τοὺς δυὸ συζύγους νὰ ξαναπαντρευθῇ καὶ ἡ γυναῖκα ἔχει δικαίωμα νὰ παίρνει ἐπίδομα ἀπὸ τὴν ἄντρα τῆς. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ διαζύγιον

όποταν έχουν δικαίωμα να ξαναπαντρευτούν, ούτε η γυναίκα ούτε τα παιδιά δεν παίρνουν επίδομα. Οι άφορμές για το διαζύγιο μπορούν να είναι άσημαντες, μια ελάχιστη προσβολή λ. χ. 'Ο άντρας έχει δικαίωμα να πάρει διαζύγιο παρουσιαζόμενο: σένα γραφείο χωρίς καν νακουστή ή γυναίκα. 'Η κ. Πουρκινόβα ζητεί τη μεταρρύθμιση αυτού του νόμου.

'Αφού διάβασε την έκθεσή της η κ. Πουρκινόβα ζήτησε, έχοντας υπ όψει την κατάσταση στον τόπο της, να διατυπώσει το συνέδριο μιά απόφαση όπου να ζητεί περιορισμούς για το διαζύγιο. 'Η πρόταση αυτή προκάλεσε μιά ζωνηρή συζήτηση. 'Η κ. Μ. Σβώλου και η κ. 'Ελένη Νεγροπόντη αντιτάχτηκαν έντονα έναντίον κάθε περιορισμού στο διαζύγιο, που θα ξεσπάσει έτσι εις βάρος των γυναικών. 'Η συζήτηση γενικεύεται. 'Η κ. **Καντακουζηνού** προτείνει ως βάση κάθε μεταρρύθμισης του άστικού κώδικα τον 'Ελβετικό κώδικα, σύμφωνα με τον όποιον ο γάμος είναι μιά ένωση προερχόμενη από άμοιβαία ελεύθερη συγκατάθεση και η γυναίκα πρέπει να έχει τα ίδια δικαιώματα με τον άντρα και να μένει κυρία της περιουσίας της.

'Η κ. **Πέτκοβιτς** εξηγεί με περισσότερη λεπτομέρεια τη νομική θέση της γυναίκας στη Γιουγκοσλαβία. 'Η θέση αυτή είναι όλως διόλου μειονεκτική. 'Η γυναίκα ή παντρεμένη θεωρείται ανήλικη, οφείλει σε όλα ύποταγη στον άντρα της. Δεν υπάρχει παρά ο θρησκευτικός γάμος και σε περίπτωση διαζυγίου, που είναι δυσκολώτατο, δικαστές είναι οι παπάδες. Σχεδόν πάντα δίνεται το δίκιο στον άντρα και τα παιδιά πηγαίνουν στη δική του κηδεμονία. 'Έτσι τα παιδιά, και στις πιο εύνοϊκές περιπτώσεις, παραδίδονται στους υπηρέτες. Οι γυναίκες ζητούν να δίνονται τα παιδιά στις μητέρες, που κι αν το φταίξιμο ήταν δικό τους, πάντα είναι μητέρες και πάντα τα παιδιά θα μεγαλώσουν καλύτερα στα χέρια τους.

'Η κ. **Θεοδωροπούλου** νομίζει ότι το μόνο που μπορεί να ζητήσει η γυναίκα είναι η ισότητα, κι όχι ιδιαίτερα προνόμια. 'Η Δδα 'Ατανάσιεβιτς συμφωνεί

κι αυτή με τη γνώμη ότι δεν πρέπει ο φεμινισμός ναποβλέπει εις το να δημιουργεί μιά κατάσταση προνομιακή για τη γυναίκα. Λύεται έπειτα η συνεδρίαση, για να συζητηθούν οι προτάσεις στην ιδιαίτερη συνεδρίαση των 'Επιτροπών.

* *

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Στις 12.30 μετά τη συνεδρίαση, επισκέφθηκαν το Βυζαντινό Μουσείο, όπου η κ. **Μαρία Σωτηρίου** με σπάνια σαφήνεια και τέλεια κάτοχη του ζητήματος έδωσε λεπτομερείς ιστορικές εξηγήσεις για τα κειμήλια και τα έργα της Βυζαντινής τέχνης των διαφόρων εποχών. Το έδαφος ήταν γνώριμο τόσο για τις Σέρβες όσο και για τις Ρουμάνες, γιατί όλη η καλλιτεχνική τους παράδοση έχει την πηγή της από τους 'Ελληνες καλλιτέχνες του Βυζαντίου. Και είναι βέβαιο πως η Ρουμανία προ πάντων, χρησιμοποιεί τον βυζαντινό ρυθμό στη νεώτερη αρχιτεκτονική της προσαρμόζοντάς τον στις τοπικές ανάγκες και αντιλήψεις.

* *

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ «ΑΤΤΙΚΗ»

Μιά εξαιρετικά ευχάριστη ώρα πέρασαν οι ξένες μας μέσα στο καλλιτεχνικό εργαστήριο «'Αττική» της κ. Ζυγομαλά, όπου εκείνες θαύμασαν και μεις καμαρώσαμε τη θαυμαστή εργασία που γίνεται εκεί μέσα. 'Η κ. Ζυγομαλά, σά μένα μαγικό ραβδί κατευθύνει όλη την έμφυτη και πατροπαράδοτη τέχνη της ελληνίδας χωριάτισσας και την προσαρμόζει στις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής μας, δημιουργώντας έτσι ένα νεοελληνικό ρυθμό.

Να ανακαλύπτει κανένας όλες τις κρυμένες και σκόρπιες δημιουργικές ικανότητες της φυλής, να τις κεντρίζει για να μη νεκρωθούν είτε από την αδράνεια είτε από την εισβολή των ξένων επιδράσεων, να ένα έδαφος για πατριωτική δράση με την πλατύτερη και ευγενικότερη σημασία της.